

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/26/2020
Identifikačné číslo spisu: 7114219729
Dátum vydania rozhodnutia: 29.06.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:7114219729.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne R. R., bývajúcej v Q., J. námestie I, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Kuzmányho 29, proti žalovanému POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, o zaplatenie 3 224,86 eur, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 17C/190/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 21. novembra 2018 sp. zn. 1Co/353/2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 21. novembra 2018 sp. zn. 1Co/353/2017 z r u š u j e v prevyšujúcom vyhovujúcom výroku, ktorým bol rozsudok súdu prvej inštancie zmenený tak, že žaloba v tejto časti bola zamietnutá a vo výroku o trovách konania a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 23. februára 2017 č. k. 17C/190/2015-148 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni 3 031,45 eur s úrokmi z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 3 031 eur od 30. mája 2014 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a v prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol. Žalobkyni priznal náhradu trov konania vo výške 88%.

1.1. Týmto rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol o nároku žalobkyne na zaplatenie sumy 3 224,86 eur spolu s úrokom z omeškania, ktorého sa domáhala na základe tvrdenia, že so žalovaným uzavrela dňa 22. februára 2006 zmluvu o úvere, na základe ktorej jej bol zo strany žalovaného poskytnutý úver vo výške 464,71 eur. Ako dlžníčka zaplatila žalovanému z titulu vrátenia tohto úveru prostredníctvom zrážok vykonávaných v rámci exekúcie vedenej Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 40Er/1150/2007 sumu 3 593,97 eur a dobrovoľne uhradila žalovanému navyše sumu 95,60 eur. Z dôvodu absencie obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pre rozpor dohody o odplate so zákonom a dobrými mravmi mala za to, že táto zmluva je v časti jej odplatnosti neplatnou a bezúčinnou a na základe toho považuje rozdiel medzi výškou poskytnutého úveru 464,71 eur a sumou, ktorú žalovanému zaplatila vo výške 3 593,97 eur ako bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného vo výške 3 224,86 eur.

1.2. S poukazom na § 497 a § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, ako aj na ustanovenia zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „zákon č. 258/2001 Z.z.“) okresný súd zisťoval, či právny dôvod plnenia žalobkyne v rozsahu 3 593,97 eur (prostredníctvom zrážok v rámci exekúcie

vedenej Okresným súdom Košice I sp. zn.: 40Er/1150/2007) a vo výške 95,60 eur (dobrovoľnou úhradou na účet žalovaného) spočíval na reálne existujúcom hmotnoprávnom základe. Bol toho názoru, že zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania je typickou spotrebiteľskou zmluvou vzhľadom na právnu povahu účastníkov konania, kde žalobkyňa vystupuje ako spotrebiteľ vo vzťahu ku službe t. j. úveru, ktorý využíva na uspokojovanie svojich osobných potrieb, a žalovaný vystupuje ako podnikateľ poskytujúci uvedenú službu, teda v zmysle zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa. K tvrdeniu žalovaného, že predmetná zmluva nebola zmluvou o spotrebiteľskom úvere, keďže nešlo o dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, ani o tovar, či službu a keďže žalobkyňa neuhrádzala celkové náklady spojené s úverom, ale iba časť týchto nákladov, súd prvej inštancie dodal, že spotrebiteľským úverom sa v zmysle ustanovenia § 2 písm. a/ zákona č. 258/2001 Z.z. rozumie aj dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere v inej právnej forme, pričom zákon výslovne uvádza, že zmluvou o spotrebiteľskom úvere je zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver (to je tá iná právna forma) a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom. Z predmetnej zmluvy nevyplýva, že dlžník neuhrádza celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom. Nič na tom nemení skutočnosť, že úver nebol poskytnutý na nákup konkrétneho tovaru alebo služby, teda tieto nemohli byť v zmluve špecifikované spolu s identifikáciou u predávajúceho a vlastníka. Súd prvej inštancie mal za to, že bez ohľadu na tvrdenie žalobkyne ohľadne chybného vzorca na výpočet RPMN v zákone ročná percentuálna miera nákladov mala byť v zmluve uvedená, ak veriteľ požadoval od dlžníka úver či poplatky. A keďže v predmetnej zmluve RPMN chýba, podľa § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 258/2001 Z.z. v znení platnom v čase uzavretia predmetnej zmluvy sa považuje predmetný úver za bezúročný a bez poplatkov, preto mala žalobkyňa žalovanému povinnosť vrátiť iba poskytnutú istinu úveru, t.j. 464,71 eur. Navyše dojednaný poplatok je vzhľadom na jeho výšku v rozpore s dobrými mravmi, keďže podľa výpočtov súdu prvej inštancie by RPMN vychádzala okolo 316,48 %, čiže podstatnou mierou prekračovala obvyklé priemerné úrokové miery z nových spotrebiteľských úverov obchodných bánk pre domácnosti (13,77%), teda výška poplatku je v rozpore s dobrými mravmi. Uzavrel, že aj z tohto dôvodu je predmetná zmluva v časti týkajúcej sa poplatku absolútne neplatná (§ 3 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov, ďalej len „OZ“). Z uvedeného bolo zrejmé, že právny dôvod plnenia žalobkyne spočíval na reálne existujúcom hmotnoprávnom základe pokiaľ ide o úhradu istiny 464,71 eur, ale aj prislúchajúcich zákonných úrokov z omeškania v celkovej výške 193,41 eur, keďže žalobkyňa bola v omeškaní s úhradou istiny, ktorú podľa predmetnej zmluvy mala uhrádzať v dojednaných splátkach. Preto pokiaľ žalobkyňa uhradila žalovanému celkovo 3 689,57 eur, sumu 3 031,45 eur uhradila žalovanému bez právneho dôvodu, preto je povinný ju žalobkyni vydať. K námietke premlčania vznesenej žalovaným súd prvej inštancie uviedol, že nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia nemôže byť premlčaný, keďže podľa tvrdenia žalovaného v exekučnom konaní jeho pohľadávka bola uhradená platbou zo dňa 13. novembra 2012 a žaloba bola podaná 28. júla 2014 z čoho vyvodil záver, že nedošlo k uplynutiu 2-ročnej subjektívnej, ani 3-ročnej objektívnej premlčacej lehoty. S poukazom na omeškanie žalovaného s vydaním bezdôvodného obohatenia priznal žalobkyni aj úrok z omeškania od 30. mája 2014. Rozhodnutie o trovách konania oprel o ust. § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 21. novembra 2018 č. k. 1Co/353/2017-231 potvrdil rozsudok vo vyhovujúcom výroku do sumy 817,11 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 817,11 eur od 30. mája 2014 do zaplatenia a v prevyšujúcom vyhovujúcom výroku rozsudok zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol. Žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 49,24 %.

2.1. Odvolací súd na nariadenom odvolacom pojednávaní preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo podľa ust. § 380 CSP, zopakoval dokazovanie a na základe toho dospel k záveru, že odvolanie žalovaného bolo čiastočne dôvodné. Súd prvej inštancie pokiaľ sa týka základu nároku vykonal vo veci dokazovanie v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie vo veci a to dôkazmi, ktoré účastníci na preukázanie svojich tvrdení označili, vykonané dôkazy vyhodnotil postupom zodpovedajúcim úprave § 191 ods. 1 CSP, vec aj správne čo do základu právne posúdil. Pri ustáľovaní výšky nároku sa však dopustil nesprávneho právneho záveru pri hodnotení dôvodnosti žalovaným vznesenej námietky premlčania a v dôsledku toho aj nesprávne ustálil dôvodnosť nároku žalobkyne čo

do výšky. Konštatoval, že pre posúdenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty nie je právne významné, kedy sa žalobkyňa od svojho právneho zástupcu dozvedela informácie potrebné pre právnu kvalifikáciu jej nároku. Mal za to, že subjektívna premlčacia lehota začala plynúť pre žalobkyňu osobitne od okamihu vykonania každej zrážky v rámci exekúcie potom, čo bola z jej strany už uhradená samotná istina úveru. Vychádzajúc zo zistenia, že žaloba bola na súde prvej inštancie podaná dňa 28. júla 2014 je potrebné považovať za premlčané všetky úhrady, ktoré boli vykonané v období pred 28. júla 2012. Keďže z obsahu spisu ani z hodnotenia súdu prvej inštancie v jeho rozsudku nebol zrejmý priebeh výkonu všetkých zrážok v rámci exekučného konania, považoval odvolací súd za potrebné zopakovať dôkaz oboznámením sa s priebehom vykonávania zrážok v rámci tohto exekučného konania a zo správy Exekútorského úradu JUDr. Petra Cirbesa zo dňa 25. októbra 2018 zistil, že zrážky boli vykonávané zo mzdy žalobkyne od 14. júna 2010, pričom suma predstavujúca samotnú istinu úveru vo výške 464,71 eur bola žalovanej uhradená zrážkou zo dňa 13. septembra 2010 a všetky zrážky vykonané po tomto dátume predstavujú už bezdôvodné obohatenie na strane žalovanej. Za obdobie, kedy nárok žalobkyne nie je premlčaný (v období 2 rokov pred podaním žaloby), boli vykonané zrážky v celkovej sume 817,11 eur (v období od 3. septembra 2012 do 12. novembra 2012). V takomto rozsahu považoval odvolací súd nárok žalobkyne za nepremlčaný, a preto vyhovujúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie do tejto sumy vrátane úroku z omeškania z nej potvrdil ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP. V prevyšujúcom rozsahu považoval nárok žalobkyne za premlčaný, a preto v tejto časti vyhovujúci výrok zmenil a žalobu zamietol. Rozhodnutie o trovách konania oprel o ust. § 396 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 2 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej len „dovolateľka“) v rozsahu druhého a tretieho výroku dovolanie s poukazom na § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Dovolateľka videla dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP v tom, že napadnuté rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, a to otázky „začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy, na ktorú sa vzťahuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti“. Poukázala na to, že súčasná rozhodovacia prax súdov je pri riešení nastolenej otázky nejednotná. Na jednej strane súdy zastávajú názor, že subjektívna premlčacia doba v takomto prípade začína plynúť momentom, kedy sa oprávnená osoba skutočne reálne dozvie o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jej úkor obohatil (5Cdo/121/2009). Na strane druhej súdy tiež zastávajú názor, že táto začína plynúť momentom, kedy k bezdôvodnému obohateniu došlo, a to v zmysle zásady neznalosť práva neospravedlňuje (3Cdo/169/2017). Posúdenie uvedenej zásady v spotrebiteľských sporoch musí byť podľa dovolateľky iné (viď napr. 6MCdo/9/2012). V ďalšom poukázala aj na niektoré rozhodnutia českého najvyššieho súdu. Pripojila rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 43/2020 a sp. zn. I. ÚS 51/2020. Navrhla, aby dovolací súd napadnuté odvolacie rozhodnutie zmenil tak, že sa vo vyhovujúcom výroku v časti zaplatenia sumy 2.214,34 EUR spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 2 214 34 EUR od 30. mája 2014 do zaplatenia potvrdzuje a priznal jej náhradu trov konania, eventuálne, aby zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu druhého a tretieho výroku a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Súčasne navrhla v zmysle § 444 ods. 1 CSP odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozsudku.

4. K dovolaniu žalobkyne sa žalovaný nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a aj dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa

potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

10. V preskúmvanej veci dovolateľka odôvodnila prípustnosť dovolania s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu rozhodovaná rozdielne, pričom malo ísť o otázku „začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy, na ktorú sa vzťahuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti“ s poukazom na rozhodnutia sp. zn. 5Cdo/121/2009, 3Cdo/169/2017, 6MCdo/9/2012.

10.1. Z uvedeného je zrejmé, že dovolateľka odôvodnila dovolanie prípustným dovolacím dôvodom, a to nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom, keď v ňom vymedzila nielen to, ktoré právne posúdenie veci pokladá za nesprávne (označením právnej otázky, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu i jemu predchádzajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie), ale aj to, v čom ňou namietaná nesprávnosť spočíva (v nesprávnej aplikácii práva na zistený skutkový stav) a zároveň označila rozhodnutia, ktoré riešia ňou vymedzenú právnu otázku rozdielnym spôsobom. Dovolací súd avšak poznamenáva, že predmetné rozhodnutia vychádzajú z odlišného skutkového a právneho základu, ako to je v prejednávanej veci a nedávajú odpoveď na dovolateľkou nastolenú právnu otázku. (m.m. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo 189/2020 vo väzbe na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 51/2020).

10.2. Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania nie je viazaný (a zároveň obmedzený) rozhodnutiami najvyššieho súdu, ktoré v dovolaní označil dovolateľ (viď rozhodnutie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia sp. zn. 1VOBdo/2/2020). Preto posúdil dovolateľkou vymedzenú právnu otázku podľa § 421 písm. b/ CSP, pričom dospel k záveru, že dovolateľkou vymedzená právna otázka skutočne nebola v čase podania dovolania (04. februára 2019) dovolacím súdom vyriešená, avšak medzičasom rozhodovacia činnosť dovolacieho súdu túto predmetnú otázku riešila, a to v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/189/2020 z 27. apríla 2022 vo väzbe na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 51/2020, ale táto nebola zodpovedaná v čase rozhodovania súdov v základnom konaní. Dovolací súd potom vychádzajúc z obsahu (§ 124 CSP) dovolania konštatoval jeho prípustnosť podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

11. V rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/189/2020 z 27. apríla 2022 najvyšší súd riadiac sa nálezom ústavného súdu I. ÚS 51/2020 riešiac dovolateľom vymedzenú otázku (totožnú ako v posudzovanej veci) uviedol, že pre kvalifikované zodpovedanie dovolateľom nastolenej otázky je nutné posúdiť tri podotázky, ktoré súvisia so spornou právnou otázkou, a to: 1/ ktorá skutková okolnosť (skutkové okolnosti) je (sú) podstatné pre nadobudnutie vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, potrebnej pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby, 2/ ktorým momentom spotrebiteľ nadobúda skutočnú vedomosť o uvedenej podstatnej skutkovej okolnosti (skutkových okolnostiach) a 3/ o ktorú skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia v tomto prípade ide. Tiež akcentoval špecifickosť situácie vzniknutej a vyvolanej osobitosťou právnej úpravy spotrebiteľského práva (najmä zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinný k 29. júnu 2012), na ktorú je potrebné pamätať v posudzovanom spore, pričom aj v tejto špecifickej situácii je ale pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia potrebné skúmať okamih, kedy oprávnený subjekt (t. j. spotrebiteľ) nadobudol skutočnú skutkovú vedomosť o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil.

11.1. Dovolací súd v rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/189/2020 považoval „za skutkovú okolnosť (skutkové okolnosti), ktorá je (sú) podstatná pre nadobudnutie vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, potrebnej pre začatie plynutia subjektívnej

premlčacej doby, skutočnú vedomosť spotrebiteľa o tom, že nemá (nemal) plniť splátky spotrebiteľského úveru vo výške dohodnutej v úverovej zmluve. Bez tejto vedomosti je spotrebiteľ v presvedčení, že jeho povinnosťou je (bolo) plniť zmluvne dohodnutý záväzok a splácať dlh splátkami vo výške dohodnutej v zmluve, ktorej návrh riadne a podľa dôvery spotrebiteľa v súlade so zákonom vypracoval veriteľ - dodávateľ ponúkajúci svoj produkt (...). Otázkou nadobudnutia skutočnej vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, nemožno oddeliť od ustálenia momentu, kedy spotrebiteľ túto vedomosť získal. Ide totiž o to, či je možné pri každej zmluve o spotrebiteľskom úvere a u každého spotrebiteľa automaticky usudzovať nadobudnutie skutočnej vedomosti o bezdôvodnom obohatení len na základe spotrebiteľovej dôkladnej znalosti obsahu zmluvy o úvere a povinnosti plnenia na účet veriteľa, čo by v podstate znamenalo prezumpciu jeho vedomosti o rozpore jej (niektorých) ustanovení so zákonom. Starorímsky princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (práva patria bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach (teda v závislosti od konkrétnych okolností) ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 1/2012). Ochrana spotrebiteľa je predmetom verejného záujmu a je nevyhnutná pre zvýšenie životnej úrovne a kvality života občanov (...) rešpektovanie princípu „ignorantia iuris non excusat“ v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere. Jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 MCdo 9/2012). Podstatnou skutkovou okolnosťou, ktorú by sa mal spotrebiteľ dozvedieť, aby mu začala plynúť subjektívna premlčacia lehota je vedomosť o tom, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Pri skúmaní momentu, kedy spotrebiteľ nadobudol vyžadovanú skutočnú (preukázanú) vedomosť o tejto podstatnej skutkovej okolnosti (III. ÚS 413/2013) je potrebné si uvedomiť, že ide o subjektívny okamih, v ktorom sa spotrebiteľ dozvie také skutkové okolnosti, ktoré mu umožnia uplatniť svoje práva v súdnom konaní žalobou o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j. keď sa jeho právo stalo nárokom (actio nata). Rozhodujúce nie je, či možnosť dozvedieť sa tieto skutočnosti mal už skôr. Aj v prejednávanej spore je potom potrebné individualizovať, kedy žalobca nadobudol vedomosť o tom, že došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Vychádzať treba z reálneho momentu, kedy sa žalobca dozvedel o tom, že sa žalovaná na jeho úkor bezdôvodne obohatila (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 121/2009). V zmysle § 107 Občianskeho zákonníka sa pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby vyžaduje skutočná, teda preukázaná, nielen predpokladaná vedomosť na strane oprávneného, a preto aj v prejednávanej spore je potrebné vychádzať z momentu, kedy si žalobca sám musel byť vedomý, že bez existujúceho (platného) právneho dôvodu previedol na účet žalovanej určitú čiastku resp. čiastky. Týmto momentom je podľa dovolacieho súdu porada, ktorú absolvoval žalobca ako priemerný spotrebiteľ - fyzická osoba s jeho právnym zástupcom, kedy sa dozvedel o rozpore niektorých jednotlivých konkrétnych dojednaní zmlúv o revolvingovom spotrebiteľskom úvere so zákonnou úpravou (túto vedomosť je potrebné odlišovať od znalosti právnej kvalifikácie plnenia poskytnutého žalobcom nad rámec základnej sumy úveru ako bezdôvodného obohatenia).“ Prijal zovšeobecnenie, že „plnenie spotrebiteľa poskytnuté dodávateľovi nad rámec istiny dohodnutého spotrebiteľského úveru je bezdôvodným obohatením vzniknutým na strane dodávateľa z neplatného právneho úkonu. Zákonná fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru je totiž z hľadiska Občianskym zákonníkom pevne daných skutkových podstát bezdôvodného obohatenia akousi modifikáciou neplatnosti právneho úkonu vyvolanou (danou) špeciálnym charakterom aplikovaného hmotnoprávneho ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch (vzhľadom na neskoršie zmeny a dopĺňanie odsekov v ustanovení § 11 ide v tejto veci o § 11 ods. 1)“.

12. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu senátu rozhodujúceho v prejednávanej spore vyššie citované právne závery v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/189/2020, od ktorých sa dovolací súd nepovažuje za potrebné odkloniť a na ktoré v celom rozsahu odkazuje, sú plne aplikovateľné aj na rozhodovanú vec.

13. Odvolací súd svoj právny záver v druhom výroku, ktorým v prevyšujúcom vyhovujúcom výroku rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu žalobkyne v tejto časti zamietol, založil na premlčaní nároku žalobkyne v tejto časti konštatujúc, že nárok žalobkyne je nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom „pre posúdenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty (správne má byť „doby“, pozn. dovolacieho súdu) nie je právne významné, kedy sa žalobkyňa od svojho právneho

zástupcu dozvedela informácie potrebné pre právnu kvalifikáciu jej nároku“. Odvolací súd mal za to, že „subjektívna premlčacia lehota začala plynúť pre žalobkyňu osobitne od okamihu vykonania každej zrážky v rámci exekúcie potom, čo bola z jej strany už uhradená samotná istina úveru. (...)“ Uvedené je v rozpore s rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/189/2020 a tam uvedeným konštatovaním dovolacieho súdu, že pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy, na ktorú sa vzťahuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti, sa vyžaduje skutočná (preukázaná) vedomosť na strane oprávneného z bezdôvodného obohatenia o tom, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov (...), ktorým momentom je porada, ktorú absolvoval žalobca ako priemerný spotrebiteľ - fyzická osoba s jeho právnym zástupcom, kedy sa dozvedel o rozpore niektorých jednotlivých konkrétnych dojednaní zmlúv o spotrebiteľskom úvere so zákonnou úpravou.

13.1. Na základe vyššie uvedeného je tak zjavné, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu sa riešením predmetnej právnej otázky (bod 3. a 10. tohto rozhodnutia) odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, preto dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Zároveň je aj dôvodné (§ 432 ods. 2 CSP), lebo žalobkyňa opodstatnene namietala, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Na základe uvedeného bolo potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vo výrokoch napadnutých dovolaním zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

14. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

15. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.